

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Στράτη Μυριβήλη: *Η Ζωή εν Τάφω* (αποσπάσματα)

«Η μυστική παπαρούνα»

(Κ.Ν.Α. Α΄ Λυκείου, σσ. 267-270)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

2.1. Παραδείγματα ερωτήσεων ελεύθερης ανάπτυξης

1. α) Τι ώθησε τον αφηγητή-συγγραφέα να βγει από το χαράκωμα;
β) Ποια είναι η ψυχική του διάθεση;
2. Πώς περιγράφει τη νύχτα γύρω του; Γιατί παρακάτω την αποκαλεί «*νύχτα γιομάτη θάματα*»; Τι ανακαλεί στη μνήμη σας η φράση αυτή;
3. Γιατί ξαφνικά ο ήρωας του αποσπάσματος αισθάνεται μόνος στον κόσμο;
4. Αν θέλαμε να ζωγραφίσουμε το χαράκωμα και το γύρω τοπίο, ποιες λεπτομέρειες της περιγραφής του συγγραφέα θα βοηθούσαν σ' αυτόν τον πίνακα;
5. Πώς περιγράφονται οι γεώσακοι; Με τι παρομοιάζονται; Σε ποιο ψυχολογικό νόμο βασίζεται η παρομοίωσή τους με εικόνες φρίκης και θανάτου;
6. Η προσπάθεια του ήρωα να ανασηκωθεί πάνω από το προπέτασμα για να δει το ποτάμι που «*φωνάζει μακριά*», ποια ενδόμυχη επιθυμία του μπορεί να εκφράζει;
7. α) Πώς ανακάλυψε ο ήρωας την παπαρούνα;
β) Με ποιο εκφραστικό μέσο δίνεται η «αποκάλυψη» της παπαρούνας;
γ) Ποια συναισθήματα του δημιουργεί η θέα του λουλουδιού; Με τι την παραλληλίζει;
8. Πώς κλιμακώνονται τα συναισθήματα του ήρωα κατά την επαφή του με το λουλούδι; Γιατί από μέσα του «*αναβρύζουν δάκρυα απολυτρωτικά*»;
9. Γιατί ο ήρωας συμπεριφέρεται στην παπαρούνα τόσο προστατευτικά και τρυφερά; Τι εκπροσωπεί γι' αυτόν;
10. Ποια επίδραση είχε η επαφή με το λουλούδι στην ψυχολογική κατάσταση του ήρωα;
11. Πώς μπορούμε να δικαιολογήσουμε την απέραντη ευτυχία που αισθάνεται ο αφηγητής εξαιτίας της μυστικής παπαρούνας;
12. Πώς εξηγείται το παιδικό τραγούδι για το φεγγαράκι που έρχεται στο μυαλό του ήρωα στο τέλος του αποσπάσματος; Πώς συσχετίζεται αυτή η παιδικό-

τητα που αισθάνεται μέσα του με τον παραλληλισμό της παπαρούνας με βρέφος (σ. 269);

13. Βρίσκετε φυσιολογική αυτή την έξαρση συναισθημάτων που δημιουργείται στην ψυχή του ήρωα από ένα λουλούδι;
14. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, ο συγγραφέας χρησιμοποιεί στο κείμενο την τεχνική της «πλαστοπροσωπίας» (αφηγητής ο λοχίας Κωστούλας και όχι ο ίδιος ο συγγραφέας);
15. Μελετητές του Μυριβήλη επισημαίνουν ως γνωρίσματα του έργου το ρεαλισμό και το λυρισμό. Μπορείτε να επισημάνετε τα στοιχεία αυτά στο απόσπασμα;
16. Ο Λ. Πολίτης χαρακτηρίζει τη γλώσσα του Μυριβήλη ως «πλούσια σε χυμούς και αποχρώσεις, συνεχίζοντας και ανανεώνοντας την παράδοση του δημοτικισμού». Να υποστηρίξετε την άποψη αυτή με αναφορές από το κείμενο.
17. Γιατί ο ήρωας στο τέλος του αποσπάσματος αισθάνεται την ανάγκη να κάνει μια «μεγάλη φωταψία» και να κρεμάσει παντού σημαίες και στεφάνια;
18. Ο τίτλος του μυθιστορήματος *Η Ζωή εν Τάφω* πώς συνδέεται με το απόσπασμα αυτό;

2.2. Παραδείγματα ερωτήσεων σύντομης απάντησης

1. Ποιο συναισθημα δημιουργεί στην ψυχή του συγγραφέα η φεγγαρόλουστη νύχτα;
2. α) Ποιες είναι οι ενότητες του αποσπάσματος;
β) Με ποιο σχήμα συνδέεται η α' με τη β' ενότητα;
γ) Με ποιο τρόπο η α' ενότητα προοικονομεί το περιεχόμενο της β' ενότητας;
3. α) Με ποιες λέξεις και εκφράσεις περιγράφονται οι γεώσακοι;
β) Ποιο αίσθημα σας δημιουργεί η περιγραφή τους;
4. Πώς περιγράφει ο συγγραφέας την παπαρούνα; Ποια εντύπωση σας δημιουργεί η περιγραφή αυτή;
5. Ποιες αισθήσεις του ήρωα διεγείρει η ανακάλυψη της παπαρούνας;
6. Κατά το Μ. Vitti (*Η Γενιά του Τριάντα*, σ. 246), στο Μυριβήλη «το αντίβαρο της απωθητικής φρίκης του πολέμου είναι η ερωτική έλξη». Σε ποια σκηνή του αποσπάσματος μπορούμε να το διαπιστώσουμε αυτό;
7. Τι συμβολίζει για τον ήρωα η μυστική παπαρούνα;
8. Να εντοπίσετε τις λέξεις (ή φράσεις) που συσχετίζονται με την ευτυχία του ήρωα, όταν ανακαλύπτει την παπαρούνα.

9. Να διατυπώσετε σύντομα το μήνυμα που αποκομίζουμε από το κείμενο αυτό.
10. Ποια είναι η βασική αντίθεση στην οποία στηρίζεται το απόσπασμα;
11. Να βάλετε σε κύκλο τρεις φράσεις που αποδίδουν ανάγλυφα τα συναισθήματα του ήρωα σε τρεις χαρακτηριστικές σκηνές του αποσπάσματος.

2.3. Συνδυασμός ερωτήσεων σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

1. Να επισημάνετε τρία χαρακτηριστικά επίθετα του αποσπάσματος και να δείξετε αν ο ρόλος τους έχει βαθύτερη λειτουργία.
2. Στην περιγραφή των συναισθημάτων του, ο συγγραφέας προτιμά τις μικρές, κοφτές φράσεις. Να επισημάνετε χαρακτηριστικά δείγματα και να δείξετε τι επιδιώκει με αυτές ο συγγραφέας.
3. α) Να εντοπίσετε τις φράσεις που δείχνουν τη φυσιολατρία του συγγραφέα.
β) Πώς συνδέεται αυτή η φυσιολατρία με την πολεμική/αντιπολεμική ατμόσφαιρα του αποσπάσματος;
4. Βασικά θέματα του μυθιστορήματος *Η Ζωή εν Τάφω* είναι ανάμεσα σε άλλα η ζωή, ο θάνατος, η ανθρωπιά, η ελπίδα. Να τα αναζητήσετε στο συγκεκριμένο απόσπασμα και να δείξετε πώς αυτά συνδέονται με τη μυστική παπαρούνα.
5. Να επισημάνετε την εναλλαγή του χρόνου των ρημάτων από τον αόριστο στον ενεστώτα στις τρεις τελευταίες παραγράφους και να δικαιολογήσετε τη μεταβολή αυτή.
6. α) Να συγκρίνετε (σύντομα) την περιγραφή των γεώσακων με την περιγραφή της παπαρούνας ως προς: i) τα χρώματα, ii) τα ρήματα, iii) τα επίθετα, iv) τον τόνο.
β) Να αναπτύξετε τις διαφορές των δύο περιγραφών με άξονα την αντίθεση ζωής - θανάτου.
7. α) Πώς περιγράφεται το χαράκωμα στην αρχή και πώς στο τέλος;
β) Να συσχετίσετε κάθε περιγραφή με την εκάστοτε ψυχική διάθεση του ήρωα.
8. α) Να εντοπίσετε τα σημεία στα οποία φαίνεται ότι ο ήρωας αισθάνεται σαν παιδί που ξαναρχίζει τη ζωή του.
β) Να αναλύσετε την ιδέα αυτή σε συσχετισμό με το μήνυμα του κειμένου.

2.4. Παραδείγματα ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου

2.4.1. Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

Βάλτε σε κύκλο το γράμμα της απάντησης που θεωρείτε σωστή:

1. Ο ήρωας αποφάσισε να βγει από το χαράκωμα, γιατί:
 - α) Αναζητούσε συντροφιά.
 - β) Ήθελε να δει πού βρισκόταν το ποτάμι.
 - γ) Αισθανόταν σωματικά και ψυχικά καλύτερα.
 - δ) Του ανέθεσαν να απομακρύνει τους γεώσακους.

2.5. Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και ελεύθερης ανάπτυξης

1. Α. Βάλτε σε κύκλο το γράμμα της απάντησης που θεωρείτε σωστή.
Ο ήρωας σκέφτεται ότι *«θα προτιμούσε να ξέρει πως ζούνε γύρω του κρυμμένοι άνθρωποι, κι ας ήτανε μόνο οχτροί»*, επειδή:
 - α) Ήταν γενικά πολύ κοινωνικό άτομο.
 - β) Αισθάνεται μέσα του την ανάγκη της ανθρώπινης παρουσίας.
 - γ) Δε φοβάται τους εχθρούς.
 - δ) Δε μπορεί πια να σκεφτεί λογικά.

Β. Να εξηγήσετε την πρόταση που θεωρείτε σωστή.
2. Να επιλέξετε έναν από τους ακόλουθους τίτλους που θεωρείτε ότι σας εκπροσωπεί περισσότερο και να εξηγήσετε τους λόγους της προτίμησής σας:
 - α) «Η μυστική παπαρούνα»
 - β) «Δυο λουλούδια μέσα στο περιβόλι του Θανάτου»
 - γ) «Μια μικρή αποκάλυψη!»
 - δ) «... Να'σαι βλογημένη»
3. Α. Βάλτε σε κύκλο την απάντηση που θεωρείτε σωστή.
Ο χαρακτήρας του ήρωα είναι κατά τη γνώμη σας:
 - α) εκκεντρικός
 - β) αντικοινωνικός
 - γ) ευαίσθητος
 - δ) θρησκόληπτος

Β. Να εξηγήσετε την επιλογή σας και τους λόγους που απορρίπτετε τους άλλους χαρακτηρισμούς.

4. Α. Να γράψετε δίπλα από τον κάθε αριθμό της πρώτης στήλης το γράμμα του στοιχείου της δεύτερης στήλης που αντιστοιχεί σ' αυτό: (περισσεύει ένα)

A

B

1. α) «ως την έβγαση των συρματοπλεγμάτων» (σ. 268).	α) δραματικό απρόοπτο
β) «εκεί μέσα στους σαπρακισμένους γεώσακους» (σ. 269).	β) ιδιόλεκτος
γ) «το τσουνί του είναι ντούρο» (σ. 269).	γ) προσωποποίηση
2. «Σαν τα ξεθαμμένα ... άγγιγμα» (σ. 268).	δ) μεταφορά
3. «Ήταν ένα λουλούδι!» (σ. 269).	ε) παρομοίωση
4. «άλικη, μ' έναν ... μέση» (σ. 269).	στ) κορύφωση
5. «αναβρύζουν δάκρυα απολυτρωτικά» (σ. 269).	περιπέτεια
6. «ξαφνικά με γεμίζει ... Θεός» (σ. 269).	ζ) τραγική ειρωνεία

B. Να δικαιολογήσετε την 1, 3 και 4 σύζευξη.

3. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ¹

1. Να ζωγραφίσετε μια σκηνή του αποσπάσματος (λ.χ. το τοπίο στο φεγγαρό-φωτο ή το προκάλυμμα με τους γεώσακους ή την παπαρούνα) [προαιρετική εργασία].
2. Να δημιουργήσετε μια δική σας περιγραφή του αγαπημένου σας λουλουδιού με πρότυπο την περιγραφή της παπαρούνας από το Μυριβήλη.
3. Ποια στοιχεία μπορούν να χαρακτηρίσουν το απόσπασμα ως αντιπολεμικό;
4. Να γράψετε μια παράγραφο στην οποία να συνεχίζετε με τη φαντασία σας τη διήγηση του Μυριβήλη, αρχίζοντας με τη φράση «Την άλλη μέρα το πρωί...»

¹ Παραδείγματα Συνθετικών - Δημιουργικών εργασιών για το Μυριβήλη παρατίθενται συνολικά μετά το κείμενο «Ζάβαλη-Μάικω».

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Κριτήριο για ολιγόλεπτη δοκιμασία

(20 λεπτά περίπου)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΤΑΞΗ ΤΜΗΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Στράτη Μυριβήλη: «Η μυστική παπαρούνα» (απόσπασμα)

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ:

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Η δραματοποίηση του λόγου θεωρείται βασικό στοιχείο της τέχνης του Μυριβήλη. Με βάση την άποψη αυτή, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- α) Τι κινεί τη δράση στο απόσπασμα;
- β) Σε ποιο σημείο της αφήγησης υπάρχει περιπέτεια;
- γ) Σε ποιο σημείο εντοπίζεται η κορύφωση της δράσης;
- δ) Υπάρχει «λύση» στο απόσπασμα;

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

2. α) Τι συμβολίζει η παπαρούνα;
β) Ποιος είναι ο ρόλος της στην ψυχική ανάταση του ήρωα;

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

Κριτήριο για ωριαία γραπτή δοκιμασία

(45 λεπτά)

Ομάδα Α

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΤΑΞΗ ΤΜΗΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Στράτη Μυριβήλη: «Η μυστική παπαρούνα» (απόσπασμα)

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ:

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Να περιγράψετε την παπαρούνα, επιλέγοντας από το κείμενο λέξεις και εκφράσεις χαρακτηριστικές.

.....
.....

Μονάδες 4

2. Να περιγράψετε τη συναισθηματική κατάσταση του ήρωα πριν από την ανακάλυψη της παπαρούνας.

.....
.....

Μονάδες 4

3. Βάλτε σε κύκλο την απάντηση που θεωρείτε σωστή.

A. Από ποια οπτική γωνία παρουσιάζονται τα γεγονότα;

α) Ο συγγραφέας παρουσιάζει πολεμικές εμπειρίες άλλων, αποστασιοποιημένος.

β) Ο συγγραφέας ταυτίζεται με τον ήρωα.

γ) Ο συγγραφέας παρουσιάζει τις εμπειρίες του μέσω ενός «πλαστού προσώπου».

δ) Ο λοχίας Αντώνης Κωστούλας παρουσιάζει τις εμπειρίες του συγγραφέα.

B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

.....
.....

Μονάδες 2

4. Βάλτε X στο αντίστοιχο τετράγωνο της φράσης που θεωρείτε σωστή:

Σωστό Λάθος

α) Το προκάλυμμα με τους γεώσακους δημιουργήθηκε ως προστατευτικό μέσο της εισόδου του οχυρώματος.	☐	☐
β) Η συγκίνηση του ήρωα στη θέα του λουλουδιού οφείλεται στην προτίμησή του στο συγκεκριμένο λουλούδι.	☐	☐
γ) Ο συγγραφέας περιγράφει τους γεώσακους για να δείξει τη φθορά και το θάνατο που σκορπίζει ο πόλεμος.	☐	☐
δ) Ο ήρωας προστατεύει την παπαρούνα, γιατί οι άλλοι στρατιώτες δεν αγαπούν τα λουλούδια.	☐	☐

Μονάδες 2

5. Γιατί ο ήρωας, μετά την ανακάλυψη της παπαρούνας, ξαφνικά αισθάνεται πολύ κουρασμένος;

.....
.....
.....

Μονάδες 4

6. Είναι αισιόδοξο ή απαισιόδοξο, κατά τη γνώμη σας, το απόσπασμα; Να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

.....
.....
.....

Μονάδες 4

Κριτήριο για ωριαία γραπτή δοκιμασία

(45 λεπτά)

Ομάδα Β

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΤΑΞΗ ΤΜΗΜΑ

ΜΑΘΗΜΑ: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Στράτη Μυριβήλη: «Η μυστική παπαρούνα» (απόσπασμα)

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ:

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Να περιγράψετε την κατάσταση των γεώσακων, επιλέγοντας από το κείμενο λέξεις και εκφράσεις χαρακτηριστικές.

.....
.....

Μονάδες 4

2. Να περιγράψετε την κλιμάκωση των συναισθημάτων του ήρωα μετά την ανακάλυψη της παπαρούνας.

.....
.....

Μονάδες 4

3. Βάλτε σε κύκλο την απάντηση που θεωρείτε σωστή.

A. Στόχος του συγγραφέα στο απόσπασμα είναι:

α) Να προβάλει την ανθρωπιά και τη δίψα για ζωή μέσα σε μια ατμόσφαιρα πολέμου και θανάτου.

β) Να αποκαλύψει την ομορφιά των λουλουδιών.

γ) Να δείξει την περιγραφική του δεξιότητα.

δ) Να δείξει την ψυχογραφική του ικανότητα.

B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

.....
.....

Μονάδες 2

4. Ποιες αντιθέσεις δηλώνονται ή υποδηλώνονται στο κείμενο;

.....
.....
.....

Μονάδες 4

5. Να σχολιάσετε την αφηγηματική τεχνική του συγγραφέα.

.....
.....
.....

Μονάδες 6